

PÉČE O ZVĚŘ

Péče o zvěř je soubor mysliveckých činností, které směřují k **zabezpečení a zlepšování životních podmínek zvěře**, k **úpravě** (ochraně či regulaci) **početních stavů zvěře**, k **úpravě pohlavní a věkové struktury** populací zvěře, **zlepšování kvality a zdravotního stavu** populací zvěře. Péče o zvěř myslivci má tedy za úkol zajistit optimální stavy zdravé zvěře.

K dosažení těchto cílů je použito následujících metod:

- průběžné sledování početních stavů zvěře vzhledem ke kvalitě životního prostředí a realizace opatření k jejich ochraně (v případě úbytku) či regulaci (v případě přemnožení)
- průběžný výběr zdravých, chovných a geneticky dobře založených jedinců
- dodržování pohlavní a věkové struktury populací zvěře
- důsledně realizovaný průběžný odstřel
- zabezpečení kvalitativně i kvantitativně vhodné potravy v průběhu celého roku včetně zabezpečení vhodných vodních zdrojů
- péče o krytové a klidové části honitby
- ochrana zvěře před intenzivním působením biotických i abiotických faktorů, které zvěři škodí či ji poškozují

Ekologické zásady myslivecké péče

Ekologie je věda o vzájemných vztazích mezi organizmy a životním prostředím, ve kterém žijí. Základem moderní myslivecké péče o zvěř musí být respektování ekologických zákonitostí.

Základními **ekologickými faktory** jsou *voda a vlhkost prostředí, půda, světlo a teplo*. Pro mysliveckou péči o zvěř jsou dále důležitými základními **ekologickými pojmy** *teritorium*, tedy určité plošné území, které jedinec či pár pro sebe obsazuje, značí a obhazuje, *domovský okrsek* (home range), tedy oblast, kde jedinec nebo skupina jedinců získává potravu, vyvádí mláďata apod. Uvnitř domovského okrsku, který se může překrývat s jinými, se nachází *teritorium*, vlastní území, které zvíře nekompromisně hájí. *Biotopem* se rozumí soubor živých i neživých složek, vytvářejících životní prostředí zde žijících organismů. *Ekoton* je přechodná část mezi dvěma biotopy (např. přechodová hrana lesa a louky). *Biodiverzita* znamená biologickou pestrost na určitém území, která je genetická, druhová a ekosystémová. Předpokladem pro možnost nebo nemožnost soužití zvířat na určitém území jsou mezidruhové vztahy, včetně široké škály kompromisních vztahů. *Kompeticí* se rozumí konkurenční problém, který se může týkat potravních nároků, úkrytových potřeb a řady jiných faktorů. *Predace* je aktivní vyhledávání a lov kořisti predátorem (šelmou, dravcem) pro potravu, který je na množství kořisti existenčně závislý. *Parazitismus* je stav, kdy jeden organismus žije na či uvnitř jiného organismu a způsobuje svému hostiteli zdravotní problémy až smrt.

Dalším ekologickým pojmem, důležitým pro mysliveckou péči o zvěř je *populace*, neboli soubor jedinců téhož druhu na určité ploše (např. honitbě). Počet jedinců téhož druhu zvěře na jednotce plochy (nejčastěji se uvádí na 100 či 1000 ha honitby) udává *populační hustota*. *Minimální populační hustota* ještě zaručuje schopnost reprodukce daného druhu. Pokud je populační hustota nižší než minimální, dochází ke snižování až vymizení daného druhu z území. Při *maximální populační hustotě* se naopak začínají objevovat důsledky vysokého stavu, jako jsou potravní konkurence, problematická reprodukce a škody na životním prostředí. Při přezvěření jsou působeny vysoké škody, vzrůstá nemocnost a poklesne kvalita.

Důležitým faktorem je i **poměr pohlaví a věková struktura populace**. Primární poměr pohlaví v přírodě je 1:1. Druhotně je však ovlivněn nejčastěji člověkem při lovu, převážně ve prospěch samičí zvěře, což je naprosto nežádoucí u zvěře spárkaté, akceptovatelné u zvěře bažantí. V současné době je vlivem myslivecké činnosti narušený poměr pohlaví u všech druhů spárkaté zvěře až k poměru 1 : 3 i více! Věková struktura populace musí respektovat biologické zákonitosti každého druhu. V populaci spárkaté zvěře musí být dostatek dospělých samců (u srnce 5 a více let, u jelena 11 a více let). V současné době je však vlivem myslivecké činnosti silně změněná věková struktura u všech druhů spárkaté zvěře, ale především u jelení zvěře (výskyt jelenů starších 10 let je výjimečný).

Životní rytmus zvěře, tzv. ontogeneze, počíná oplozením vajíčka, narozením, růstem, dospělostí – obdobím reprodukce, stárnutím a úhynem. *Sezónní rytmy zvěře* jsou vázány především na potravní nabídku a sexuální cyklus. Výrazné sezónní rytmy jsou patrné především u tažných ptáků, dále u hibernujících druhů (přespávajících zimu), u jarní a podzimní výměny srsti či u morfologických a fyziologických změn trávicího traktu přežvýkavců. *Denní rytmy zvěře* (střídání spánku a bdění), může mít podobu dvou cyklů (noc- spánek, den-bdění), či mohou být tyto cykly kratší a v průběhu dne se střídají. U volně žijících přežvýkavců jsou velmi důležité pastevní cykly s následnou dobou přežvykání. U srnce činí 8 – 10 cyklů denně, u jelena 4 – 6 cyklů denně. Pokud je zvěř rušena a nemůže využít tento počet cyklů, dochází ke zhoršování zdravotní kondice zvěře a nárůstu škod na lesních dřevinách!

Etologie zvěře

Základem většiny životních projevů zvěře jsou instinkty. Zvěř se mezi sebou vzájemně dorozumívá optickou, zvukovou, pachovou a pohybovou komunikací. Na základě sociálních vztahů se vytváří domovské okrsky jedinců, rodin či skupin (tlup), a uvnitř domovských okrsků si jedinci vytváří teritorium. Ve skupině si vytvářejí vztahy a dochází k jejich uspořádání, tzv. hierarchii, která má mimo jiné vliv na reprodukci.

Aktivity zvěře mají své rytmy, a to denní rytmy (cirkadiální), které mohou být bifázní (ráno a večer), nebo polyfázní (několikrát denně – zajíc, muflon), a sezónní rytmy, které ovlivňují rozmnožování, migraci, hibernaci apod.

Mezidruhové vztahy mohou mít pozitivní nebo negativní vliv. Pozitivním vlivem je např. *komenzalizmus*, tedy soužití s využíváním zbytků potravy či využíváním rozdíků v chování (ochrana), *protokooperace*, jejímž projevem je většinou shlukování do tlup kvůli bezpečnosti, a *kooperace*, zde většinou známá jako vnitrodruhová (např. lov ve smečkách). Negativním vlivem mezidruhových vztahů jsou *konkurence* (potravní a prostorová), a *predace*. Lov kořisti byl původně významný prvek evoluce, avšak činností člověka ztratil svůj evoluční význam (v současné době je vlivem člověka přemnožena spárkatá zvěř, uměle je vypouštěna drobná zvěř a velké šelmy byly v minulosti vybity).

Honitba

Honitba je pozemek, na kterém je možno provádět právo myslivosti. Minimální výměra honitby je 500 ha, u obor minimálně 50 ha. Rozloha 500 ha je vhodná u zvěře drobné a srnčí, u zvěře jelení by honitba měla mít alespoň 1000 ha. Jak už bylo řečeno, právo myslivosti je možné vykonávat pouze na honebních pozemcích, tvořících honitbu.

Honitby jsou klasifikovány systémem tabulkového zařazení do jakostních tříd, nicméně v důsledku zásadních změn v kvalitě životního prostředí zvěře již takové dělení není vyhovující! Základem musí být současné potravní možnosti honitby a také vliv zvěře na biotop. Pro kvalitu honitby jsou důležité *lesní honitby* (zvěřní louky a políčka pro zvěř a okusové porosty), *polní a smíšené honitby* (políčka pro zvěř, význam má i velmi malá plocha, sloužící celoročně jako potravní zdroj, remízky a krytové porosty) a pro všechny honitby je zásadní přítomnost vodního zdroje.

Oborní chovy

Obora je druh honitby, která je dokonale oplocená a zabraňuje jak úniku zvěře z obory, tak také vnikání zvěře z vnějšího prostředí do obory. Minimální zákonná výměra oborové honitby je 50 ha. Tato výměra však není vhodná pro žádný druh naší spárkaté zvěře! Proto je doporučena minimální výměra obory mnohem rozsáhlejší:

- prase divoké, muflon.....250 ha
- daněk, muflon.....500 ha
- jelen.....1000 ha

V oboře musí být *dostatečné zastoupení pastevních ploch* (cca 40% plochy, pokud jsou v oboře starší listnaté porosty, lze výměru pastevních ploch snížit), *dobré krytové podmínky v lesních porostech*, *dostatečný zdroj vody*, *vybudovaná síť krmných zařízení a vybudovaná síť loveckých zařízení a skladů krmiva*.

Aklimatizační obůrka je součástí honitby a slouží ke krátkodobé (1 – 2 roky) aklimatizaci dovezené zvěře před jejím vypuštěním do honitby.

Karanténní obůrka slouží ke krátkodobé (většinou několik týdnů) separaci dovezené či odchycené zvěře z veterinárních důvodů.

Přezimovací obůrka slouží k uzavření volně žijící jelení zvěře přes zimní období. Důvodem je prevence škod na lesních porostech.

Intenzivní chovy

Intenzivní chovy drobné zvěře: **Bažantnice**

Počátky bažantnictví jsou dokladovány již ve starověku, především pro okrasný chov a chov pro kuchyni. Rozvoj bažantnictví souvisel s vynálezem a rozvojem palných zbraní. Bažantnice byly zakládány od 14. století, početně také v českých zemích. Do 70. let 20. století bylo bažantnictví založeno na divokém chovu bažanta. Prudký pokles divokých populací bažanta na konci 20. století byl příčinou vzniku nejprve polodivokého chovu bažanta a posléze chovu umělého. Základem umělého chovu je chovné hejno, kde dochází k produkci vajec. Ta jsou umístována do umělých líhní (předlíhně a dolíhně). Po vylíhnutí jsou jednodenní bažantí kuřata odchovávána a ve stáří 8. až 12. týdnů převedena do honitby. Umělý chov bažanta klade vysoké odborné a etické nároky na myslivce (chovatelská a zdravotní problematika, příprava a údržba honitby, vhodné pro vypouštění, ochrana vypuštěné bažantí zvěře před škodlivými vlivy). Při chovu a především lovu vypuštěné bažantí zvěře je nutné bezpodmínečně dodržovat etické zásady!

Intenzivní chovy drobné zvěře: **Odchovny zajíců, kachen, krocanů a dalších druhů**

- Umělý chov kachny divoké: **Kačenárny** – jedná se o obdobný systém jako při umělém odchovu bažanta. Odchov kachny divoké však degraduje divoké populace. Etika lovu je problematická.
- Umělý chov **zajíce a koroptve** – metodicky je zvládnutý, prakticky však využití pro myslivost nemá
- Umělý chov **krocanů, orebic a dalších** – jedná se o vypouštění *nepůvodních druhů zvěře*, které má legislativní omezení. Z tohoto hlediska je jejich umělý chov nežádoucí.

Ochrana každého druhu zvěře je především ochranou jeho životního prostředí. Proto zavádění uměle odchovaných jedinců do prostředí, z kterého divoké populace vymizely, nemůže být úspěšnou strategií.

Chovatelské oblasti

Chovatelské oblasti se vytváří pro zvěř, jejíž denní či sezónní migrace překračují více honiteb nebo z důvodů ochrany či záchrany určitého druhu zvěře. Základem funkčnosti chovatelské oblasti musí být ochota všech uživatelů honiteb, začleněných do chovatelské oblasti, respektovat společné plány chovu a lovu zvěře, pro kterou byla oblast vytvořena, včetně předkládání všech trofejí či jiných specifických znaků na společné chovatelské přehlídce. *Chovatelské přehlídky* slouží pro hodnocení kvality chované zvěře a pro kontrolu odlovu zvěře trofejové a holé. Předkládání trofejí a spodních čelistí zvěře holé na chovatelskou přehlídku by mělo být samozřejmou součástí mysliveckého hospodaření v honitbě. O konání chovatelské přehlídky rozhoduje orgán státní správy myslivosti a současně také jmenuje hodnotitelskou komisi.

Kvalita životního prostředí zvěře a možnosti jejího ovlivňování

Kvalita životního prostředí zvěře je velmi důležitým faktorem ovlivňujícím kvalitu i kvantitu populace zvěře. Je tvořena souborem několika faktorů:

- vhodné klimatické podmínky
- dostatečné potravní zdroje včetně vody
- klidová území a krytové možnosti
- minimalizace biotických i abiotických škodlivých vlivů

Zlepšovat životní prostředí zvěře lze zajistit ochranou původních či alespoň vhodných biotopů, dále ochranou vodních zdrojů, dle možnosti je obnovovat a využívat i fragmenty půdních celků k tvorbě druhově bohatých rostlinných společenstev, celoročních zvěřních políček, krytových pásů dřevin apod.

Početní stavy zvěře

Rozlišujeme *minimální stav zvěře*, tedy stav, při kterém populační hustota druhu zabezpečuje biologickou reprodukci druhu a druh není ohrožený v další existenci. *Normovaný stav zvěře* je nejvýše přípustný jarní stav odpovídající kvalitě a úživnosti honitby a zvěř nezpůsobuje zásadní škody na životním prostředí. ***Skutečný stav zvěře v honitbě se musí pohybovat mezi těmito dvěma hodnotami. Lov zvěře je určen schváleným plánem lovu.***

Početní stavy zvěře se určují různými metodami *sčítání zvěře*. U zvěře spárkaté je nutné ke sčítání využít všech možností a metod (sčítání u krmelců, na pastvě, při loveckých akcích, trusové hromádky apod.). Oficiální termín sčítání stanovuje krajský úřad v průběhu ledna a února. U zvěře drobné rozlišujeme zimní sčítání, letní sčítání a sčítání před dobou lovu, které je nejdůležitější.

Pouze odpovědné sčítání zvěře a následné plánování se skutečnými údaji má základní význam pro smysluplné hospodaření s volně žijící zvěří.

Přezvěření honitby znamená, že se skutečný počet určitého druhu zvěře pohybuje výrazně nad normovaným stavem. *V současné době* platí přezvěření na většině území ČR *pro všechny druhy spárkaté zvěře*. Na základě povolení orgánu státní správy myslivosti může být rozhodnuto o redukčním odstřelu především zvěře holé.

Nedozvěření honitby naopak znamená, že skutečný počet jedinců určitého druhu zvěře je na úrovni minimálního stavu či pod tímto stavem. *V současné době* platí na většině území ČR *pro všechny druhy drobné zvěře*. Její **lov musí být zastaven!**

Abiotičtí činitele, kteří škodlivě ovlivňují stavy a kvalitu zvěře

Stavy a kvalitu zvěře negativně ovlivňují výrazné *výkyvy klimatických podmínek* (extrémní mráz, dlouhodobé srážky, dlouhodobé sucho), *fragmentace krajiny* (dálniční a silniční síť, velká města), *doprava* (především silniční, ale také železniční), *zemědělství* (velikost polních celků, monokulturních lánů), *chemizace zemědělství* (hlavní příčina výrazného poklesu biodiverzity zemědělské krajiny), *mechanizace zemědělství* (rychlost zemědělských strojů, šíře záběru, noční práce), *lesnictví* (rozsáhlé monokultury dřevin) a *lidské volnočasové aktivity* (masová turistika a lyžařské sporty, motoristické a cyklistické aktivity v terénu, výstavba sídel, výrobních podniků a sportovních center).

Biotičtí činitele ovlivňující kvalitu a početní stavy zvěře

Kvalitu a početní stavy zvěře ovlivňuje *kvalita a druhová pestrost biotopů, dostupnost potravních zdrojů a vody, počet zvěře* na určité ploše (přezvěření, resp. pokles početnosti populace), *početnost predátorů, zdravotní stav* a myslivecká *péče a lov* zvěře.

Význam šelem a dravců v honitbách

Šelmy a dravci jsou důležitou fylogenetickou součástí bioty, společenství živých organismů. Vztah predátorů (šelem a dravců) a kořisti je v přirozených podmínkách vyvážený, kdy predátoři regulují početnost kořisti, při nedostatku kořisti klesá populace predátorů. Narušení této rovnováhy je důsledkem lidské činnosti (např. důsledkem vypouštěním polokrotkých, uměle odchovaných bažantů došlo ke koncentraci všech druhů predátorů). *Myslivci musí respektovat legislativní ochranu šelem a dravců*. V současných podmínkách honiteb, které jsou přezvěřené spárkatou zvěří, je návrat, resp. rozšiřování areálu výskytu velkých šelem, více než žádoucí.

Struktura populací zvěře

Početní stav zvěře v populaci: pokud stav stoupá, zvyšuje se počet samičí a mladé zvěře, mění se věková struktura populace a mění se i sociální vztahy v populaci.

Pohlavní struktura populace: v přirozených podmínkách je poměr pohlaví přibližně 1:1. Rozšíření poměru ve prospěch samičí zvěře vede k nárůstu početního stavu zvěře a poklesu kvality zvěře. V oborách je z komerčních důvodů možné upravit lovem mladé zvěře poměr pohlaví na 1:1,5 – 2 ve prospěch trofejové zvěře.

Věková struktura populace: musí respektovat biologické zákonitosti každého druhu a je základem sociálních vztahů v populaci. V populaci musí být dostatečný počet dospělých a dostatečně starých samců (srnec 5+, jelen 10+), u samičí zvěře je rozhodující tělesná kondice a zdravotní stav, věk není limitujícím faktorem plodnosti. Snižováním průměrného věku „dospělých“ samců se do reprodukce snadno dostávají i nekvalitní jedinci, kteří neprošli sítí věkového výběru.

Průběrný odstřel

Průběrný odstřel je základem kvalitního chovu. Průběrným odstřelem rozumíme selekci všech slabých, nemocných, vážně poraněných a z hlediska chovatelského neperspektivních jedinců, a to u zvěře samčí, samičí i mlád'at. *Průběrný lov není odstřel všech silných a trofejově zajímavých kusů bez ohledu na jejich věk a kondici!* Trofejový lov je odlov dostatečně starých a trofejově vyzrálých kusů samčí zvěře (u kamzíka i samičí zvěře), u srnců minimálně 5 roků starých, u jelenů minimálně 10 roků starých.

Průběrný odstřel samčí zvěře: u všech druhů spárkaté zvěře musí průběrný odlov v I. věkové třídě tvořit minimálně 50% plánu lovu, ve druhé věkové třídě se dokončuje selektivní výběr a odstřel by neměl přesáhnout 20%.

Trofejový lov: odlovem v třetí věkové třídě by měl být zaručen zisk kvalitních trofejí, jinými slovy výsledků správně vedeného chovu.

Časový harmonogram průběrného odstřelu samčí zvěře:

- odstřel pro další chov nevhodných jedinců I. a II. věkové třídy by měl být minimálně z 80% realizovaný před říjí (především u srnčí zvěře)
- odlov dostatečně starých, trofejově zralých jedinců ve III. věkové třídě se realizuje v říjí či po říjí (při lovu v říjí předpokládáme, že tito kvalitní jedinci předali svůj genetický potenciál již v předcházejících říjích – proto musí splňovat podmínku dostatečného stáří)

Kritéria pro průběrný odstřel samčí zvěře: pro průběrný odstřel je prvním kritériem tělesná konstituce, kondice a zdravotní stav posuzovaného jedince. Kritéria pro hodnocení kvality trofeje musí být vypracována vždy pro určitou oblast a musí vycházet z kvalitativních výsledků odstřelu v předcházejících letech. **Cílem chovu a průběrného odstřelu musí být dosažení kvalitního chovu typických jedinců daného druhu.**

Průběrný odstřel zvěře holé a samic: je základem chovatelské práce se spárkatou zvěří. Pro zachování správného poměru pohlaví v populaci daného druhu spárkaté zvěře (1:1) se musí každoročně ulovit stejný počet samců i samic.

Při průběrném odstřelu holé zvěře se posuzuje: konstituce zvěře (tělesná stavba), kondice zvěře (výživný stav a hmotnost), zdravotní stav (změny v chování, výměna srsti - sezónní přebarvování, znečištění okolí konečnicků - průjmy, poruchy pohybu, výrazné slinění, změny na kůži atd.), věk - důvodem k průběrnému odstřelu jsou pouze výrazné změny kondice způsobené věkem, protože plodnost samic spárkaté zvěře zůstává zachována až do pozdního věku.

Přikrmování volně žijící zvěře

Na základě fylogenetického vývoje je trávicí soustava volně žijících přežvýkavců přizpůsobena sezónním změnám v nabídce potravy. Trávení v předžaludcích zajišťují prvoci, bakterie a houby, jejichž složení se mění v závislosti na dostupnosti potravy. Obdobně dochází také ke změnám bachorové sliznice. Pro trávení má zásadní význam klid, který potřebují tyto druhy pro přežvykování a dostatečnou tvorbu slin. Důležitý je také počet pastevních period, ve kterých zvěř doplňuje obsah bachoru (srnec 8 - 10 cyklů denně, jelen 4 - 6 cyklů denně).

Zimní období není pro spárkatou zvěř obdobím strádání!

Každoroční střídání letního dostatku snadno stravitelné potravy se zimním omezeným příjmem složitěji stravitelné potravy (s převahou celulózy) provází spárkatou zvěř po statisíce let její existence a volně žijící přežvýkavá zvěř je na tyto změny funkčně adaptována. Zimní přikrmování, zvláště snadno stravitelnými proteiny a glycidy, je snahou o eliminaci škod způsobených plošně přemnoženou spárkatou zvěří. Efekt bývá často v důsledku koncentrace zvěře v okolí krmných zařízení a také v důsledku nedostatku vlákniny v krmné dávce opačný!

Pro fyziologii trávení volně žijících přežvýkavců je v zimním období důležitější klid v honitbě než předkládání jadrných krmiv do krmných zařízení! Základem zimního přikrmování volně žijící přežvýkavé zvěře musí být kvalitní seno (pro srnčí zvěř vojtěškové či kvalitní jetelotravní seno) a dužnatá krmiva (krmná řepa, brambory apod.).

Seno lze předkládat v různých zařízeních, ve kterých je pro zvěř dlouhodobě přístupné. Musí však být chráněné před deštěm a sněhem. Zcela nepřijatelné je občasné krmení jadrnými krmivy v rámci sobotních brigád či naopak zavážení hromad obilných odpadů do honitby, které zde následně leží týdny a měsíce, mění se v kupy plesnivých a zahnívajících zbytků a představují přímé ohrožení zdravotního stavu konzumující zvěře.

Přikrmování spárkaté přežvýkavé zvěře jadrnými krmivy musí být postupné s pozvolným navyšováním počáteční minimální dávky až k dávce krmné a následně

předkládat zvěři pravidelně stejné množství jadrných krmiv, rozdělené do odpovídajícího množství krmných zařízení.

Tato praxe by se měla týkat pouze oborních chovů, ve volných honitbách není prakticky realizovatelná (v současnosti je navíc v rámci mimořádných veterinárních opatření proti šíření afrického moru prasat zakázána).

Předkládání soli zvěři vyrovnává nepoměr mezi sodíkem a draslíkem, přijatým v potravě. Doporučená je kamenná sůl či lisovaná sůl, případně s doplňky dalších minerálů. Sůl se předkládá ve slaniskových pařezech, aby nebyla v kusech konzumována divokými prasaty.

Vodní zdroje v honitbách

Voda má pro zvěř zásadní význam. V současné době počet přirozených vodních zdrojů v honitbách klesá (především v polních honitbách je častý absolutní nedostatek vodních zdrojů. Budování a údržba vodních zdrojů tedy musí patřit mezi hlavní aktivity myslivecké péče o zvěř. Okolí vodních zdrojů nemá být rozbahněné kvůli prevenci parazitárních infekcí.

Škody působené zvěří

Škody působené zvěří na lesních porostech:

Hlavními příčinami škod na lesních porostech je přemnožená zvěř, dále pak rušení zvěře lidskými aktivitami a absence dostatečného počtu pastevních period s následným klidem pro přežvykování. Mezi další příčiny patří i pěstování monokultur lesních dřevin hospodářského lesa.

Ochrana proti škodám spočívá především ve snížení stavů spárkaté zvěře na únosnou výši. Dále je nutné mechanicky chránit, oplocovat zalesňované plochy a chránit jednotlivé stromky. Dále lze používat různé druhy repelentů odpuzující zvěř. Lesnickými opatřeními jsou výsadba většího počtu sazenic na jednotku plochy, podpora přirozeného zmlazení, a výsadba rychlerostoucích dřevin, určených jako potrava pro zvěř, tzv. pastevní les.

Škody zvěří na zemědělských plochách:

Hlavní příčinou škod na zemědělských plochách je přemnožená spárkatá zvěř. Na vině je však moderní velkoplošné hospodaření, kde zvěř nalézá potravu i klid. Prase divoké působí škody v obilninách (spásání, poválení) a škody na travních porostech. Srnec obecný především škodí okusem ve vinohradech a spásáním jarních obilnin. Jelen a daněk působí škody spásáním obilovin a jejich poválením.

Škody zvěří na rybničním a rybářském hospodaření:

Škody na rybničním a rybářském hospodaření způsobuje *kormorán velký*, který loví a poškozuje ryby jak v rybničním, tak rybářském hospodaření, *volavka popelavá* způsobuje škody především v rybničním hospodaření, *vydra říční* loví ryby na tekoucích vodách a pstruhových rybníčcích, *bobr evropský*, *nutrie říční*, *ondatra pižmová* poškozují břehové formace a hráze, kácí stromy a staví hráze.

Škody způsobené chráněnými druhy zvěře:

Škody, které způsobí vybrané zvláště chráněné druhy živočichů, řeší zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy. Vybranými zvláště chráněnými živočichy jsou

- bobr evropský (*Castor fiber*)
- vydra říční (*Lutra lutra*)
- kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*)
- los evropský (*Alces alces*)
- medvěd hnědý (*Ursus arctos*)
- rys ostrovid (*Lynx lynx*)
- vlk (*Canis lupus*)

Škoda způsobená vybraným živočichem se nahrazuje na životě nebo zdraví fyzické osoby, vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k hlídání vybraných domestikovaných zvířat, rybách, včelstvech a včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách, trvalých porostech, uzavřených objektech, nebo movitých věcech v uzavřených objektech.

Škody na zvěři

Vznikají při *zemědělské činnosti* zasečením zvěře, vysečením hnízd, otravou zvěře postřiky či aplikací rodenticidů. Beze sporu velké škody působí také silniční a železniční doprava a lidské aktivity v přírodě, při kterých dochází k rušení zvěře v době hnízdění a kladení mláďat. Na škodách na zvěři má podíl i pytláctví.

Nepůvodní druhy zvěře

Mezi nepůvodní druhy zvěře na našem území patří:

- bažant obecný, který je v českých zemích prokazatelně více než 800 let

- krocan divoký pocházející ze Severní Ameriky

- orebice horská pocházející z okolí Středoziemního moře

- králík divoký, který má původ v okolí Středoziemního moře

- ondatra pižmová s původním areálem rozšíření v Severní Americe

- nutrie s původním areálem rozšíření v Jižní Americe
- muflon původem z Přední Asie, k nám dovezený v polovině 19. století z rakouské obory Lainz

- kamzík s původním areálem rozšíření Alpy a Karpaty

- sika východní a sika Dybowského z Asie

- jelenec běloocasý ze severoamerického kontinentu

- norek severoamerický – americký kontinent, původ z umělých chovů
- psík mývalovitý – jihovýchodní Asie

- mýval severní – Severní Amerika

- šakal obecný – přední Asie, Afrika

Chov zvěře v zajetí

Chov zvěře v zajetí je možný pouze se souhlasem orgánu státní správy myslivosti po předcházejícím kladném vyjádření orgánu státní veterinární správy a to jak z pohledu veterinárního zákona a platných souvisejících vyhlášek, tak také z pohledu zákona na ochranu zvířat proti týrání. Chov zvěře v zajetí by měl být výjimečný například u poraněných a hendikepovaných zvířat.

Ve farmových chovech jelenovitých se jedná o chov hospodářských zvířat, legislativně i prakticky naprosto nesouvisející s mysliveckou činností!